

Spis treści

Od redaktorów	7
Profesor Jan Skalik. 45-lecie pracy naukowo-dydaktycznej (1967-2012)	9
Ewolucja myślenia o systemach zarządzania i zmianach – czyli skąd przyszliśmy	12
<i>Adela Barabasz, Grzegorz Bełz</i>	

Część 1

Uwarunkowania i procesy zmian w organizacji

Teorie rozwoju organizacyjnego i zmiany w organizacji	31
<i>Kazimierz Krzakiewicz</i>	
Ewolucja oczekiwań pracowników sektora IT wobec zmian	44
<i>Małgorzata Czerska, Ryszard Rutka</i>	
Własność korporacyjna jako czynnik zmian w systemach zarządzania	55
<i>Jan Jeżak</i>	
Rozwój kadr naukowych w dziedzinie nauk ekonomicznych w Polsce w obliczu zmian ustawowych	68
<i>Bogdan Nogalski, Agnieszka Szpitter</i>	

Część 2

Doskonalenie systemów zarządzania

O kryteriach oceny systemu zarządzania	89
<i>Jan Lichtarski</i>	
Model oceny sprawności systemów zarządzania procesowego ...	99
<i>Adam Stabryła</i>	
Od metod organizatorskich do koncepcji zarządzania	112
<i>Janusz Czekał</i>	

Część 3

Strategiczny i systemowy wymiar adaptacyjności organizacji

Uwarunkowania odporności przedsiębiorstw na kryzys makroekonomiczny. Propozycja podejścia badawczego	127
<i>Maria Romanowska</i>	
Zarządzanie zmianami – wyzwania <i>ambidextrous organization</i> (zarys problematyki).....	137
<i>Cezary Suszyński</i>	
Projektowanie modularnej architektury biznesu	146
<i>Jerzy Rokita</i>	
Teleologiczne rozterki na poziomie strategicznym.....	169
<i>Rafał Krupski</i>	

Horyzont i dalej – czyli dokąd zmierzamy	185
<i>Adela Barabasz, Grzegorz Betz</i>	
Epilog	189
<i>Jan Skalik</i>	
Summaries	195

Od redaktorów

Książka, którą mamy przyjemność przekazać czytelnikom, ma szczególny charakter. Powstała z myślą o jubileuszu czterdziestopięciolecia pracy naukowej prof. zw. dr. hab. inż. Jana Skalika, kierownika Katedry Projektowania Systemów Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, oraz jubileuszu trzydziestolecia Katedry, którą kieruje od początku jej istnienia. Jubileusze mistrzów są naturalną okazją do podsumowań i retrospekcji. Od początku prac nad niniejszą książką staraliśmy się jednak unikać zbyt daleko idących podsumowań. Jesteśmy członkami zespołu prof. Jana Skalika i możemy cieszyć się nie tylko tegorocznym jubileuszem, ale także perspektywą dalszej współpracy z naszym Mistrzem.

Dla uczczenia tego w istocie podwójnego jubileuszu postanowiliśmy więc skupić się na dwóch kluczowych zagadnieniach, jakimi Profesor zajmuje się w swojej pracy naukowej. Jako że są one niezmiennie aktualne w głównym nurcie nauk o zarządzaniu, postanowiliśmy oddać głos, a właściwie przekazać łamy tej publikacji, wybitnym profesorom, przyjaciołom Profesora. Prezentujemy zatem czytelnikowi ich refleksje i różne punkty widzenia na to, co aktualnie ciekawe i istotne w naukach o zarządzaniu w zakresie podejścia systemowego, systemów zarządzania oraz transformacji i zmian.

Wprowadzając do problematyki omawianej w książce, prezentujemy ewolucję i wypracowane obecnie koncepcje teoretyczne w zakresie systemów zarządzania i zmian, które są dorobkiem pracy naukowej prof. Jana Skalika i jego Katedry. Wypowiedzi naszych czcigodnych autorów zawarliśmy w trzech głównych częściach książki. Pierwsza z nich poświęcona jest uwarunkowaniom i procesom zmian, jakie zachodzą współcześnie w organizacjach. Czytelnik znajdzie w niej zarówno głębsze refleksje teoretyczne nad zjawiskiem zmian, empiryczne spojrzenia na zachodzące obecnie procesy transformacji, jak również niezwykle istotne dla przedstawicieli świata nauki omówienie zmian dotyczących ich samych.

Drużga część książki poświęcona jest wybranym aspektom doskonalenia systemów i procesów zarządzania przedsiębiorstwem. W prezentowanych w niej opracowaniach widać dwie perspektywy doskonalenia systemów. Pierwsza koncentruje się na ocenie systemu zarządzania zarówno w wymiarze całościowym, jak i przez pryzmat pomiaru jego sprawności. Druga natomiast prezentuje refleksje nad ewolucją i rozwojem warsztatu zarządczego wykorzystywanego przez współczesne systemy zarządzania.

Zagadnienia podejścia systemowego i zmian w przedsiębiorstwach poruszono w trzeciej części książki, która poświęcona jest strategicznemu i sys-

temowemu wymiarowi adaptacyjności organizacji. Czytelnik znajdzie w niej trzy różne, lecz równie ciekawe spojrzenia na fundamentalne wyzwanie, jakie stoi współcześnie przed liderami i architektami organizacji. Dotyczy ono konieczności ukształtowania trwałej zdolności przedsiębiorstwa do dostosowywania się do dynamicznie zmieniających się warunków, w jakich ono działa. Zdolność stanowić będzie klucz długofalowej konkurencyjności i przetrwania.

Te trzy części stanowią niezmiernie wartościową inspirację do dalszych badań nad niekończącą się drogą zmian będących warunkiem sukcesu każdej organizacji. Dlatego też na zakończenie prezentujemy kierunki zarówno już realizowanych, jak i aktualnie inicjowanych prac badawczych, które sobie i swojemu zespołowi wytycza prof. Jan Skalik. Na koniec oddajemy głos naszemu Mistrzowi, którego poprosiliśmy o napisanie kilku słów epilogu. Gdy jest z nami, efekt jest lepszy...

Zmiana jest naturalnym zjawiskiem towarzyszącym człowiekowi przez całe życie. Większości z nich nie dostrzegamy; zachodzą one w sposób naturalny, niemalże bez naszej woli i świadomości, choć czasem chcielibyśmy ten proces przyspieszyć, a czasem opóźnić go, w zależności od tego, na jakim etapie życia się znajdujemy.

Książka powstała dzięki wysiłkowi wybitnych przedstawicieli nauk o organizacji i zarządzaniu reprezentujących znaczące ośrodki życia naukowego w Polsce. Nie mogłaby ona powstać bez przyjęcia zaproszenia do przygotowania poszczególnych zagadnień składających się na niniejszą publikację. Jednocześnie jest ona wyrazem zaangażowania środowiska naukowego w badania dotyczące tak złożonych i istotnych zagadnień, jakimi są systemy zarządzania w szerokim rozumieniu tego terminu oraz zjawiska zmian organizacyjnych w ich różnych postaciach i wariantach.

Serdecznie dziękujemy wszystkim współautorom za wysiłek włożony w przygotowanie prezentowanej książki. Mamy nadzieję, że czytelnicy znajdą w niej inspirację do własnych refleksji zarówno nad teoretycznymi, jak i praktycznymi rozwiązaniami problemów zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem.

Mamy niniejszym zaszczyt – w imieniu wszystkich współautorów oraz zespołu Katedry Projektowania Systemów Zarządzania – dedykować tę książkę prof. Janowi Skalikowi. Dedykacja ta jest wyrazem szacunku i uznania dla dotychczasowej drogi naukowej, pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz osiągnięć zawodowych Profesora. Jest też wyrazem wdzięczności za rolę, jaką odgrywa w środowisku akademickim, i podziękowaniem za pełną otwartości i życzliwości postawę wobec wszystkich współpracowników.

Adela Barabasz i Grzegorz Betz